
TISKOVÁ ZPRÁVA

Den se samizdatem (22. 1. 2019)

Praha 7. 1. 2018 – Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR zve všechny zájemce z řad kulturní a literární veřejnosti na Den se samizdatem, který se koná v úterý 22. ledna 2019 ve 13.30 hod. u příležitosti vydání publikace **Český literární samizdat 1949–1989**. V první části programu publikaci za pomoci členů autorského kolektivu představí její vedoucí redaktor Michal Příbáň. V druhé části (přibližně od 14.30) o knize a o související problematice pohovoří historik a vedoucí projektu COURAGE – mapování sbírek tzv. kulturní opozice Miroslav Michela (FF UK), literární historik Jiří Holý (FF UK), historik Jiří Suk (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR) a redaktor nakladatelství Torst Jan Šulc. Závěrečná část (přibližně od 15.30) bude patřit „kulatému stolu“, u kterého budou autoři publikace hovořit s některými účastníky někdejšího samizdatového provozu.

Prezentace publikace Český literární samizdat 1949–1989 pro média a veřejnost: 22. 1. 2019 ve 13:30, dolní přednáškový sál Ústavu pro českou literaturu, Na Florenci 1420/3, Praha 1

Nástup komunistické strany k moci v roce 1948 a okupace Československa „spojeneckými“ armádami o dvacet let později představovaly zásadní zásah do politického, společenského a také kulturního života země. Vedle režimem podporované tzv. oficiální kultury se v obou dvacetiletích rozvíjela i tvorba režimem nepodporovaná, ba naopak pronásledovaná. Spisovatelé, jejichž rukopisy z politických důvodů odmítala vydávat oficiální nakladatelství, si museli vystačit s psacím strojem, který umožňoval rozmnožení literárního díla v nákladu okolo pouhých deseti kopií. V období tzv. normalizace, tedy v letech 1970–1989, byli přítomni na tento způsob komunikace se čtenáři dlouhodobě odkázáni mnozí z nejvýznamnějších a nejúspěšnějších autorů šedesátých let, k nimž se postupně přidávali začínající spisovatelé mladších generací, kteří nechtěli ani předstírat loajalitu ke komunistické ideologii. Ačkoli bylo samizdatové vydávání knih a časopisů omezeno složitostí výroby, nevelkým dosahem i nezbytnými konspiračními pravidly, postupně se stalo plnohodnotnou, byť skrytou součástí literárního života.

Lexikografické oddělení Ústavu pro českou literaturu AV ČR připravilo a v nakladatelství Academia nyní vydalo objemnou slovníkovou publikaci, která přináší 311 podrobně zpracovaných hesel vydavatelských podniků, periodik a výběrově i neperiodických sborníků z oblasti literárního

samizdatu poučného i posrpnového období. Autoři se nezabývali jen těmi nejznámějšími vydavatelskými podniky, ale shromáždili mnoho dosud neznámých údajů o desítkách lokálních edic a časopisů, které se primárně či sekundárně věnovaly literární tvorbě a její reflexi. Samizdat zde není chápán jako způsob komunikace příslušný výhradně politickému či kulturnímu disentu, nýbrž jako podstatná součást alternativní kultury normalizačního období, zejména v osmdesátých letech výrazně pronikající do tzv. šedé zóny české společnosti.

Zásadní materiálovou základnou byly fondy knihovny Libri prohibiti Jiřího Gruntoráda, jemuž je kniha věnována. Na přípravě hesel spolupracovala řada někdejších vydavatelů a redaktorů, kteří autorům zpřístupnili své soukromé sbírky a archivy. O několik hesel se postarali externí specialisté z akademických pracovišť, ale i soukromí badatelé. Publikaci otevírá rozsáhlá úvodní studie zahrnující stručný přehled dějin literárního samizdatu a informace o okolnostech vydavatelského provozu (financování samizdatu, jeho výroba a distribuce, právní podmínky, represe a kontakty s exilem) a nechybí ani rejstříky a bohatý obrazový doprovod.

Michal Přibáň a kol.: Český literární samizdat 1949–1989: edice, časopisy, sborníky. Praha, Academia a Ústav pro českou literaturu AV ČR 2018. 616 stran.

Kontakt:

PhDr. Michal Přibáň, PhD., e-mail: priban@ucl.cas.cz, tel.: 775 961 759

Mgr. Olga Sedílková (propagace), e-mail: sedilkova@ucl.cas.cz, tel.: 734 188 005

Mgr. Marie Povýšilová (recenzní výtisky), e-mail: povysilova@academia.cz, tel.: 774 135 606